

tas 5x15 m rėmas, žymėjęs spėjamos platformos teritoriją. 2004 m. buvo iširta didžioji jos dalis – 60 m² plotas. Atsidengė gerai išlikusi medinė platforma, kurią sudarė trys pagrindinės polių eilės, išsidėsčiusios ŠV–PR kryptimi, bei horizontalūs rąsteliai, išsidėstę ŠV–PR bei PV–ŠR kryptimis (žr. XXI pav., p. 334). Atsektas vienas platformos kraštas bei spėjama, kad kita platformos dalis turėtų tęstis ŠR kryptimi. Iš lentų 8 ir 66 buvo paimti mėginiai C¹⁴ datavimui. Gautos datos: lenta 8 – 770±210 BC (kalibruota), lenta 66 – 780±160 BC (kalibruota). Tirtame plote aptikta tik viena atsitiktinė žistos keramikos šukė.

Luokesų polinės gyvenvietės II medienos mėginių analizė parodė, kad 11 polių iš 12 yra ažuoliniai, tik vieno polio mėginys yra pušinis (žr. Z. Baubonis, Luokesų ežero (Molėtų r.) I

(A 1756) ir II (A 1757) polinių gyvenviečių 2004 m. povandeninių archeologinių tyrimų ataskaita, 2005, *LIIIR*, f. 1, b. 4280).

LUOKESAI LAKE PILE SETTLEMENTS I AND II

In 2004 explorations of the Luokesai Lake (Molėtai district) pile settlement I continued. An area of 4 m² was excavated. A lot of archaeological finds was collected: potsherds, fragments of stone axes, flint, wooden spoon and etc.

An area of 60 m² was excavated in the pile settlement II. Excavations of 2004 revealed a large and well-preserved fragment of a platform including piles, cross-beams and worked planks still in situ. It shows an elaborate method of the platform construction.

RYTŲ LIETUVOS EŽERŲ POVANDENINIAI ARCHEOLOGINIAI ŽVALGYMAI

Mantas KVEDARAVIČIUS, Elena PRANCKĖNAITĖ

2004 m. ieškota naujų povandeninių archeologinių objektų Rytų Lietuvos ežeruose. Žvalgomojoje ekspedicijoje naudotasi surinkta informacija apie ežeruose minimus spėjamus archeologinius objektus ar pavienius radinius. Polinių gyvenviečių ieškota naudojantis ortofotografijomis, siekiant aptikti naujų šio tipo objektų, todėl parinkti geografinė aplinka panašūs ežerai į Luokesų ežerą, kuriame buvo rastos polinės gyvenvietės. Žvalgytos ortofotografijose užfiksuotos ežerų seklumos.

Širvio (Glitiškių) ežeras (Vilniaus r.) žvalgytas tikrinant A. Pranckėno pateiktą informaciją apie ežere aptinkamus senovinius ginklus. Nuvykus į vietą ir apklausus vietinius gyventojus išsiaiškinta, jog šiame ežere tikrai

būta archeologinių radinių. Asmens, turinčio iš ežero ištrauktą vietinių gyventojų minimą lenktą kardą, apklausti nepavyko.

Ežere išžvalgytas 2,5 ha plotas. Žvalgytoje teritorijoje buvo aptiktos dvi vėlyvos žistos molinių indų šukės.

Remiantis ortofotografijomis ir vietinių gyventojų duomenimis, **Baltųjų Lakajų ežere** (Molėtų r.) buvo žvalgomos didelės seklumos ir jose neva kliūvantys tinklai. Šiame ežere išžvalgytas 15,25 ha plotas. Archeologinių radinių neaptikta.

Perkalio ežere (Molėtų r.) žvalgymų metu buvo tikrinta prof. A. Luchtano pateikta informacija apie šiame ežere aptinkamus archeologinius radinius (maždaug 500 m į V yra

Perkalių piliakalnis). Šiame ežere išžvalgytas 1,8 ha plotas. Aptiktos 4 vėlyvos molinių apžiestų indų šukės ir molinis tinklo pasvaras.

Rašios ežere (Molėtų r.) žvalgytos ortofotografijose užfiksuotos seklumos, iš viso 5,26 ha plotas. Žvalgytoje 60x70 m dydžio seklumoje 150 m į R nuo pusiasalio rasta nemažai apdegusių akmenų, 4 mediniai poliai, pastebėtas ir tamsesnis dumblo sluoksnis. Archeologinių radinių neaptikta.

Vilkokšnio ežere (Trakų r.) taip pat buvo žvalgytos seklios ežero vietos. Žvalgyta ežero P pakrantė 1,2 km į Š nuo Grendavės gyvenvietės. Išžvalgyta sekluma palei nedidelį iškyšulį – 3,64 ha plotas. Žvalgytos dar 3 sek-

lumos, jose rasta įvairaus dydžio akmenų, medžių kelmų. Vilkokšnio ežere išžvalgytas 5,8 ha plotas. Archeologinių radinių neaptikta.

ARCHAEOLOGICAL UNDERWATER SURVEYS OF LAKES IN EASTERN LITHUANIA

In 2004 archaeological underwater investigations were carried in five lakes of eastern Lithuania: the Širvys (Glitiškės) Lake (in Vilnius district); the Baltieji Lakajai Lake, the Perkalys Lake, the Rašia Lake (all in Molėtai district) and the Vilkokšnis Lake (in Trakai district). No particular archaeological finds was discovered.

BALTIJOS JŪROS POVANDENINIAI ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

Vladas ŽULKUS

2004 m. BRIAI Povandeninių tyrimų centras tęsė povandeninius tyrimus Baltijos jūroje. Nardymams vadovavo V. Krisikaitis. Laivo 13 liekanas ieškodamas iš valtės aptiko J. Liachovičius, jo pirminius apmatavimus atliko K. Perminas.

Tyrimų tikslas buvo naujų archeologijos objektų paieška Baltijos jūroje Lietuvos teritoriniuose vandenyse ties Melnrage, Palanga, Kopgaliu ir Klaipėdos uosto akvatorijoje. Toliau buvo renkami duomenys apie Lietuvos vandenyse nuskendusius laivus ir registruojamos iš jūrlapių ir kitų tyrimų žinomos galimos laivų skendimo vietos.

2004 m. buvo tyrinėta jūros teritorija nuo Melnragės pietuose iki Kunigiškių šiaurėje, pasirenkant atskiras vietas, bei uosto akvatorija Kopgalio rajone.

Tyrimų metu ieškota nuskendusiu laivų 2 (W-2) ir 8 (W-8), ištirti senoviniai Kopgalio

krantinės sutvirtinimai ir surasti du senoviniai laivai W-12 ir W-13. 2000 m. pradėtas sudarinėti „Nuskendusiu laivų registras“ buvo papildytas istorijos duomenimis apie laivą 11 (W-11) – vokiečių šarvuotą kreiserį „Friedrich Carl“ (nuskendo 1914 m.) ir apie laivą 16 (W-16) – povandeninį U-580 tipo vokiečių karo laivą (nuskendo 1941 m.).

Laivo 2 (W-2), kurį prieš 15 metų autorius fiksavo į Š nuo Palangos gelbėjimo stoties, ties senaisiais valymo įrenginiais, nepavyko rasti. Per 2001, 2002 ir 2004 m. iš viso čia buvo išžvalgytas apie 10,8 ha jūros dugno plotas gyliuose nuo 1,5 iki 3 m. Nustatyta, kad tame rajone jūros dugnas sklėja užnešamas smėliu, todėl W-2 dabar gali būti po smėlio sluoksniu.

Laivo 8 (W-8) paieškos. 2002 m. švedų laivu „Nils Strömcrona“ ieškant apie 1,5 km į ŠV nuo Palangos jūros tilto, 4–5 m gylio sek-